

Lekcija 5

lernu!

 Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Ta projekt je financiran s podporo Evropske komisije. Ta publikacija odraža samo vidik avtorja, zato Evropska komisija ne more odgovarjati za kakršno koli uporabo informacij, ki se tu pojavljajo.

<https://lernu.net/instruado?lang=sl>

Vsa vsebina, če ni kje izrecno navedeno drugače, je v lasti *lernu.net* in je bila objavljena na podlagi dovoljenja **Priznanje avtorstva-Nekomercialno-Deljenje** pod enakimi pogoji 4.0 Mednarodna (CC BY-NC-SA 4.0).

Tabelne besede

Poglejte korelativno tabelo in opazujte, kako urejeno in logično je sestavljena: pomen katere koli od 45 besedic v njej je lahko izpeljan iz splošnega pomena začetnega in končnega dela besedice. Zapomnite si zlasti naslednje besedice:

	KI- vprašalna beseda, oziralna beseda, klicalna beseda	TI- kazalna beseda	ČI- vseobsežna beseda	NENI- nikalna beseda	I- nedoločna beseda
-U posameznik, posamezna stvar, posamezna zadeva	kiu kdo ali kaj (v pomenu: kateri) Sprrašujejo o istovetnosti ene ali več poznanih oseb, stvari ali zadev.	tiu tisti Kažejo eno določeno izmed več poznanih oseb, stvari ali zadev.	čiu vsaki Kažejo po eno in vse brez izjeme posamezne iz skupine oseb, stvari ali zadev.	neniu noben Zanikajo posamezne iz skupine oseb, stvari ali zadev.	iu neki Kažejo nepoznano ali nedoločljivo posamezno osebo, stvar ali zadevo.
-O zadeva	kio kaj "katera zadeva, kakšna zadeva"	tio tisto "tista zadeva"	čio vse "vsaka zadeva, vsake vrste zadeva"	nenio nič "nobena zadeva, nikakršna zadeva"	io nekaj "neka zadeva, nekakšna zadeva"
-A lastnost, vrsta	kia kakšen, katere vrste "kakšne vrste, s kakšno lastnostjo"	tia takšen "takšne vrste, s tisto lastnostjo"	čia vsakršen "vsake vrste, z vsako lastnostjo"	nenia nikakršen "nobene vrste, z nobeno lastnostjo"	ia neke vrste "neke vrste, z neko lastnostjo"
-EL način, stopnja	kiel kako "na kateri način ali v koliki meri"	tiel tako "na ta način ali v taki meri"	čiel na vsak način "na vsak način ali v vsaki meri"	neniel na noben način "na noben način ali v nobenih meri"	iel na nek način "na nek način ali v neki meri"
-E kraj	kie kje "na katerem kraju, kje"	tie tam "na tistem kraju, tam"	chie povsod "na vsakem kraju, povsod"	nenie nikjer "na nobenem kraju, nikjer"	ie nekje "na nekem kraju, nekje"
-AL vzrok	kial zakaj "zaradi katerega vzroka, iz katerega motiva, zaradi česa"	tial zato "zaradi tega vzroka, iz tega motiva, zaradi tega"	čial zaradi vsega "zaradi vsakega vzroka, iz vsakega motiva, zaradi vsega"	nenial zaradi ničesar "zaradi nobenega vzroka, iz nobenega motiva, zaradi ničesar"	ial zardi nečesa "zaradi nekega vzroka, iz nekega motiva, zaradi nečesa"
-AM čas, večkratnost (priložnost, pogoj)	kiam kdaj "v katerem času, katerikrat"	tiam tedaj "v tistem času, takrat"	čiam vedno "v vsakem času, vsakokrat"	neniam nikoli "v nobenem času, nobenkrate"	iam nekdaj "v nekem času, enkrat"
-OM količina (poudarjena stopnja)	kiom koliko "kako mnogo, v kakšni meri, koliko"	tiom toliko "tako mnogo, v takšni meri"	čiom vse "cela količina, vse"	neniom nič "nič, nobena količina, v nobeni meri"	iom nekoliko "ne zelo mnogo, a tudi ne malo, nekoliko"
-ES posestnik (smiselni predmet, smiselni osebek)	kies čigav "določena zadeva ... od koga"	ties od tega "določena zadeva ... od tega"	čies od vsakogar "določena zadeva ... od vsakogar"	nenies od nikogar "določena zadeva ... od nikogar"	ies od nekoga "določena zadeva ... od nekoga"

Ĉ-io = vse

Ĉ-iam = vedno

Ĉ-iu = vsak

iom = nekaj

Ĉ-iuj = vsi (plural)

Nekatere besede v tabeli lahko dobijo končnici -j (množina) in -n (akuzativ):

- končnico -j lahko imajo besedice, ki se končujejo z-u in -a
- končnico -j lahko imajo besedice, ki se končujejo z-o, -u, -a in -e

kio = kaj

kion = kar

Kio estas tio? Tio estas kuko. = Kaj je to? To je torta.

Kion vi manĝas? Kukon mi manĝas. = Kaj jeŝ? Jem torto.

kiu = kateri

Kiuj estas viaj amikoj? = Kateri so tvoji prijatelji?

Kiu staras kun li? = Kdo stoji ob njem?

Kiujn librojn vi legis? = Katere knjige si prebral?

Kiun mi vidas? = Koga vidim?

kia = kakŝen

Kiaj estas ŝiaj leteroj? = Kakŝna so njena pisma?

Kia estas la vetero? = Kakŝno je vreme?

Kiujn fotojn vi faris? = Kakŝne fotografije si naredil?

Kian aŭton vi havas? = Kakŝen avto imate?

kie = kje

kien = kamor

Kie mi estas? = Kje sem?

Kien vi iras? = Kam greste?

Besede lahko kombiniramo s predlogi:

al kiu = h komu

kun kiu = s kom

al tiu = k tistemu

inter tiuj = med tistimi

Stopnjevanje

Primernik tvorimo z besedo **pli** (več):

pli bona = boljši

pli granda = večji

Presežnik tvorimo z besedo **plej** (naj):

plej bona = najboljši

plej granda = največji

"Od" ali "kot" prevajamo z **ol**:

pli bona ol vi = boljši od tebe

V presežniku se "od" prevaja z **el**:

la plej bona el čiuj = najboljši od vseh

Pri primerjanju pridevnikov (superlativ) pred **plej** vedno postavimo člen **la**.

Besedici **pli** in **plej** se uporabljata tudi s prislovi. Pravilo je enako, le z eno izjemo: pred **plej** se ne pojavlja **la**.

pli rapide = bolj hitro, hitreje

plej rapide = najbolj hitro

dum

Beseda **dum** označuje časovno trajanje in je lahko predlog ("med", "medtem ko") ali veznik ("dokler"):

Li sidas dum la manĝo. = Sedi med jedjo.

Ŝi skribas dum li legas. = Piše, dokler on bere.

ĉi

Besedo **ĉi** uporabljamo z besedami "ti" iz korelativne tabele in približuje njihov pomen. Na primer:

tie = tam

tiu = tisti

tiu ĉi / ĉi tiu = ta

tie ĉi / ĉi tie = tu

-ind-

Pripona **-ind-** pomeni "biti vreden":

aŭskultinda = vreden/a poslušanja

leginda = vreden/a branja

bedaŭrinde = vreden obžalovanja / na žalost

nedankinde = ni vredno hvaliti / ni za kaj

kioma?

Vprašalnica **kioma** se uporablja za vprašanja po uri:

Kioma horo estas? = Koliko je ura?

▼ Blok 19 (seje 37-38)

Učni cilji

- naučiti se primerjati v esperantu (primernik, presežnik)
- ponoviti že poznane besede, ki so povezane s primernikom (kiu, tia, tie itd.)

Potrebna učila

- računalnik za predvajanje zvoka

Priprava

- Zvoki **1, 2, 3**
- Kopije od **M1**
- Kopije od **M2**
- Vaja **M3**
- Kopije od **M4**
- Kopije od **M5**

Nove besede

sinjoro = gospod

horo = ura

vendi = prodati

komenci = začeti

aŭto = avto

pli = bolj

plaĉi = ugajati

ol = kot

la plej = najbolj

ĉi = tu

aŭskulti = poslušati

pli ol = bolj kot

forgesi = pozabiti

plej el = najbolj izmed

helpi = pomagati

Učni načrt

10 min Razdelite **M1** in poslušajte **1**. Besedilo skupaj preberite in prevedite. Vsak učenec naj prebere dva stavka in jih ponovno prevede. Ko pridejo do konca besedila, naj nadaljujejo z branjem brez prevajanja. Če je potrebno, jim pomagajte s pravilno izgovorjavo.

Učencem pomagajte pri prevajanju stavkov, ki vsebujejo primernik in presežnik: **la plej bona el, pli rapida ol ...**

5 min Nejezikovna igra za oddih

20 min Razdelite dialog **M2**.

Učenci naj v dvojicah preberejo dialog in ga skušajo prevesti. En od parov naj potem besedilo na glas prebere in ga po vrsticah prevede. Če je potrebno, pomagajte s prevodom. Nato naj ta par še enkrat zaigra dialog, tokrat brez prevajanja. Če ostane dovolj časa, pozovite še druge pare, da zaigrajo dialog.

Razložite, da se pridevniki in prislovi v primerniku in presežniku ne spreminjajo in da samo dodamo **pli** ali **plej** (**bona – pli bona, plej bona, bone – pli bone, plej bone**).

10 min Odmor

20 min Razdelite **M3**. Učence razdelite v skupine po tri ali štiri. Vsaka skupina naj poveže izraze z ustreznimi korelativi. Lahko priredite igro. Najhitrejša skupina zmagaja.

Učence opozorite na to, da se naslovi v tabeli le malenkostno razlikujejo med seboj - na primer **kiu – tiu**. Razlog za to podobnost bomo podrobno razložili v naslednjih blokih.

5 min Nejezikovna igra za oddih

10 min Razdelite **M4**. Skupaj prevedite pesem in jo nekajkrat zapojte.

Razdelite domačo nalogo

Nova aŭto (1-a parto)

Sinjoro Rapid, amiko de Marko, eniris vendejon de aŭtoj. Tie li vidas belan sinjorinon, kiu plaĉas al li. Vendisto venas al li. Sinjoro Rapid demandas:

- Kiu aŭto estas la plej bona?
- Tiu ĉi estas la plej bona el ĉiuj.
- Ĉu ĝi estas rapida?
- Ĝi estas pli rapida ol aliaj.

M2 Dvogovor

- A** Mi aŭdis ke vi volas novan aŭton. Ĉu estas vero?
- B** Jes, mia aŭto estas malnova kaj malbona.
- A** Ĉi tie estas aŭtovendejo. Kiu aŭto plej multe plaĉas al vi?
- B** Tiu ĉi. Ĝi estas pli bona ol mia.
- A** Ho, 20 000 eŭroj! Multekosta!
- B** Mi ne havas sufiĉan monon por ĝi. Mi aĉetos iun malpli koston.
- A** Sed ĝi estas tre rapida.
- B** Mi ne devas havi la plej rapidan aŭton el ĉiuj.
- A** Ĉu vi ne ŝatas vojaĝi pli rapide ol aliaj?
- B** Ne. Mi ne volas akcidenton.

M3 Vaja

Uvrsti izraze v pravo skupino: vendisto, forta, riĉa, la plej bona, lingvo, en vendejo, pli bela, en la hejmo de Marko, aŭto, en sportejo, domo, kafo, sur tablo, amiko, en nia lernoĉambro, en via lernolibro, kelnero, sur papero, kuko, Marko, malpli granda, sinjorino, vizaĝo, malvarma, letero, sportisto, frato, pli rapida

Kiu? Tiu!	Kie? Tie!	Kio? Tio!	Kia? Tia!

Reŝitev:

Kiu? Tiu!	Kie? Tie!	Kio? Tio!	Kia? Tia!
Marko	en vendejo	aŭto	forta
vendisto	sur tablo	kafo	pli rapida
sinjorino	en via lernolibro	kuko	la plej bona
amiko	en sportejo	letero	pli bela
kelnero	sur papero	vizaĝo	riĉa
frato	en la hejmo de Marko	domo	malpli granda
sportisto	en nia lernoĉambro	lingvo	malvarma

M5 Pesem

Tvori stavke s spodnjimi besedami. Dodaš lahko tudi drugi besede.

ion - diri - volas	→	Mi volas diri ion.
libroj - plaĉas - tiuj	→	
amikon - kian - volas	→	
aŭto - tiu ĉi - rapide	→	
forgesis - Marko - ion	→	
iras - lernantoj - kien	→	

Tvori stavke na računalniku. Vsak dan tvori 5 stavkov, če so pravilni, jih prevedi in zapiši.

M6 Domača naloga

- A** Kion vi faras dum la tago?
B Je la sepa horo kaj tridek minutoj mi iras en lernejon.
A Kion vi faras, dum vi estas en lernejo?
B Mi lernas multajn novajn aferojn.
A Ĉu vi ŝatas matematikon?
B Jes, mi ŝatas ĝin pli multe ol lingvojn. Sed plej multe mi ŝatas muzikon.
A Kiam vi revenas hejmen?
B Mi revenas je la dekdua horo.
A Kie vi tagmanĝas? Ĉu en lerneja manĝejo?
B Ne. Hejme mi manĝas bonan manĝon, kiun kuiris mia patrino.
A Kaj poste? Ĉu vi ludas kun geamikoj?
B Jes, sed unue mi devas lerni kaj skribi hejmtaskojn.
A De kiu estas la lernolibroj tie sur la tablo?
B Tio estas miaj lernolibroj kaj lernolibroj de mia fratino.

▼ Blok 20 (seje 39-40)

Učni cilji

- ponovijo vsebino predhodnih lekcij (modalni glagoli, števila, slovnične končnice)

Potrebna učila

- računalnik za predvajanje zvoka

Priprava

- Kopije od **M7**
- Kopije od **M8**
- Kopije od **M9**
- Kopije od **M10**
- Kopije od **M11**

Učni načrt

20 min Razdelite dialog **M6**.

Učenci naj v dvojicah preberejo dialog in ga skušajo prevesti. En od parov naj potem besedilo na glas prebere in ga po vrsticah prevede. Če je potrebno, pomagajte s prevodom. Nato naj ta par še enkrat zaigra dialog, tokrat brez prevajanja. Če ostane dovolj časa, pozovite še druge pare, da zaigrajo dialog.

5 min Nejezikovna igra za oddih

10 min Razdelite **M7**. Učenci naj na prazna mesta zapišejo ustrezni modalni glagol.

10 min Razdelite **M8**. Učenci naj preberejo stavke in jih prevedejo v slovenščino.

Učenci ponovijo primerjanje med pridevniki in prislovi. V nekaterih primerih je dodana predpona **MAL-** (**malpli, malplej**).

10 min Odmor

5 min Nejezikovna igra za oddih

10 min Razdelite **M9**. Prosite učence, da povežejo stavke s časi.

10 min Razdelite **M10**. To je vaja s pesmijo **Dek botelobj**, ki so se jo učenci naučili v lekciji 4. Učenci naj v pesem vstavijo manjkajoče številke.

Potem pesem nekajkrat zapojte. Na ta način bodo učenci ponovili besedišče, povezano s števili.

Razdelite domačo nalogo

M7 Dvogovor

Zaplni prazna mesta z ustreznim glagolom: {n}

Mi petas, ĉu vi _____ helpi al mi? – Kompreneble!

Hodiaŭ Marko ne _____ skribi hejmtaskon. Tio plaĉas al li.

Ni havas malnovan aŭton. Ĝi ne funkcias kaj ni ne _____ vojaĝi plu.

Ana ankoraŭ ne _____ dormi. Ŝi ŝatas plu legi la libron.

Mia edzo _____ labori tre longe kiel kelnero.

La sinjoro iras malrapide. Li estas maljuna, li ne _____ iri pli rapide.

Ĉu vi _____ fermi la fenestron? – Mi povas, sed mi ne _____. Estas varme en la ĉambro.

Marko _____ aĉeti kukon por Ana, sed li ne havas sufiĉan monon.

Ivo ne havas tempon por ludi kun mi. Li _____ rapide iri en vendejon kaj aĉeti panon.

M8 Vaja

Prevedi v svoj jezik.

La unua vendisto estas bona. La dua vendisto estas pli bona ol la unua. La tria vendisto estas la plej bona el ĉiuj.

Mia domo estas malgranda. La domo de Marko estas pli malgranda ol mia. La domo de Julia estas la plej malgranda.

La patrino de Ana kuiras bone. La patrino de Marko kuiras pli bone. Mia patrino kuiras plej bone.

Petro lernas lingvojn rapide. Mi lernas lingvojn pli rapide ol li. Mia fratino lernas lingvojn plej rapide el ni ĉiuj.

Tiu ĉi foto estas bela. La dua foto estas malpli bela. La lasta foto estas la malplej bela.

M9 Vaja

Poveži čas s stavki.

7.30	Mi revenas hejmen el la lernejo.
8.00	Post la tagmanĝo mi lernas en mia ĉambro.
12.00	Mi iras en lernejon.
12.30	Mi ludas sur la strato kun geamikoj.
14.00	Mi dormas.
16.00	Mi manĝas hejme tagmanĝon, kiun kuiris mia patrino.
21.00	Mi sidas en lernoĉambro kaj mi aŭskultas la instruiston.

Dek boteloj

Dek boteloj pendas sur la mur'

Sed se akcidente falas unu nur, tiam naŭ boteloj pendas sur la mur'.

Naŭ boteloj pendas sur la mur' sed se akcidente falas unu nur,

Tiam ok boteloj pendas sur la mur'.

Ok boteloj pendas sur la mur', sed se akcidente falas unu nur,

Tiam sep boteloj pendas sur la mur'.

Sep boteloj pendas sur la mur', sed se akcidente falas unu nur,

Tiam ses boteloj pendas sur la mur'.

_____ boteloj pendas sur la mur', sed se akcidente falas unu nur,

Tiam _____ boteloj pendas sur la mur'.

_____ boteloj pendas sur la mur', sed se akcidente falas unu nur,

Tiam _____ boteloj pendas sur la mur'.

_____ boteloj pendas sur la mur', sed se akcidente falas unu nur,

Tiam _____ boteloj pendas sur la mur'.

_____ boteloj pendas sur la mur', sed se akcidente falas unu nur,

Tiam _____ boteloj pendas sur la mur'.

Du boteloj pendas sur la mur', sed se akcidente falas unu nur, tiam unu botelo pendas sur la mur'.

Unu botelo pendas sur la mur', sed se akcidente falas unu nur, tiam nurodoro restas sur la mur'.

Melodija: [YouTube](#)

M11 Domača naloga

Dodaj ustrezno končnico: **-j, -n, -jn**

Antaŭ la domo de Marko staras modernaj aŭto _____.

Antaŭ dek minuto _____ venis la patro hejmen.

La botelo _____, kiuj staras sur la tablo en kuirejo, estas miaj.

Donu al mi la grandajn libro _____, kiuj estas tie malantaŭ vi.

Ĉu vi aŭdas mi _____ bone?

Post du horoj la vendisto fermos la vendejo _____.

En lernoĉambro sidas lernanto _____ kaj ili aŭskultas instruisto _____.

Vi havas tre bela _____ okulo _____.

La fotoj, kiuj pendas sur la muro, estas tre bela _____.

Ivo ne komprenas la lastan hejmtasko _____, kiu _____ li ricevis en la lernejo.

Tvori stavke na računalniku. Vsak dan tvori 5 stavkov, če so pravilni, jih prevedi in zapiši.

▼ Blok 21 (seje 41-42)

Učni cilji

- razumejo sistem korelativov v esperantu (da so te besede sestavljene iz dveh delov in da lahko s pomočjo majhnega števila morfemov sestavimo številne kombinacije)
- naučiti se sestaviti prve tabelne besedice (kombinacije **KI-**, **TI-**, **ĈI-** in **-U**, **-O**, **-A**, **-E**)
- spoznajo pripono **-IND-**

Potrebna učila

- računalnik za predvajanje zvoka, magneti

Priprava

- Zvoki **4, 5**
- Kopije od **M12**
- Vaja **M13**
- Vaja **M14**
- Vaja **M15**
- Kopije od **M16**
- Vaja **M17**
- Kopije od **M18**
- Kopije od **M19**

Novе besede

forta = močan

veturi = voziti se

tre = zelo

ĉiuj = vsi

certe = gotovo

jam = že

kosti = stati

jaro = leto

multe = mnogo

monato = mesec

bedaŭri = obžalovati

plena = poln

aĉeti = kupiti

-ind = -ind

Učni načrt

15 min Razdelite **M12** in poslušajte **4**. Besedilo skupaj preberite in prevedite. Vsak učenec naj prebere dva stavka in jih ponovno prevede. Ko pridejo do konca besedila, naj nadaljujejo z branjem brez prevajanja. Če je potrebno, jim pomagajte s pravilno izgovorjavo.

5 min Na kratko razložite uporabo obrazila **-IND-** in podajte nekaj primerov.

Razdelite **M13**. Učencem pomagajte oblikovati nekaj besed z obrazilom **-IND-** in jih pozovite, da jih uporabijo v stavku.

Lahko opozorite na besedo **nedankinde**, ki jo uporabljamo v vljudnostnem stavku. Kot primer lahko navedete tale pogovor:

- Ĉu vi povas helpi al mi?
- Jes.
- Dankon!
- Nedankinde!

5 min Nejezikovna igra za oddih

10 min Razdelite **M14**. Učence prosite, da razmislijo o pomenu besed, ki vsebujejo pripono **-IND-**. Potem jih prosite, naj tvorijo vsaj tri smiselne stavke. Če imate dovolj časa, lahko nekaj učencev naglas prebere svoje stavke in se o njih pogovorite.

10 min Razdelite **M15**. Učenci naj pozorno preberejo besedilo in ga prevedejo v esperanto. Za to nalogo namenite okrog pet minut. Potem naj eden od učencev naglas prebere svoj prevod. Drugi lahko ponudijo svoje rešitve ali pripombe. Pravilen prevod zapišite na tablo.

10 min Odmor

15 min Razdelite dialog **M16**.

Učenci naj v dvojicah preberejo dialog in ga skušajo prevesti. En od parov naj potem besedilo na glas prebere in ga po vrsticah prevede. Če je potrebno, pomagajte s prevodom. Nato naj ta par še enkrat zaigra dialog, tokrat brez prevajanja. Če ostane dovolj časa, pozovite še druge pare, da zaigrajo dialog.

5 min Nejezikovna igra za oddih

15 min Razdelite dialog **M17**.

Z magneti namestite dele sestavljanke na tablo. S pomočjo sestavljanke razložite sistem korelativov. Potem naj učenci sestavijo različne korelative in razmislijo o njihovem pomenu.

Spomnite učence na podobnost med besedami v **kiu – tiu, kie – tie** itd. Sedaj smo k vsakemu paru dodali še eno podobno besedo: **kiu – tiu – ĉiu, kie – tie – ĉie** itd.

10 min Razdelite **M18**. Učenci naj ugotovijo, kateri deli sestavljanke sodijo v katere stavke.

Razdelite domačo nalogo

Nova aŭto (2-a parto)

- Ĉu ĝi estas ankaŭ forta?

- Ho jes, ĝi estas tre forta.

- Certe ĝi estas multekosta?

- Kompreneble, ĝi estas la plej multekosta el ĉiuj.

- Dankon, bedaŭrinde mi ne aĉetos novan aŭton, ĉar mia malnova aŭto estas la plej malmultekosta el ĉiuj. Mi ankoraŭ veturos per ĝi.

M13 Vaja

Poveži besede s končnico **-IND-** in tvori poved.

aĉeti	aĉetinda	La ruĝa aŭto estas aĉetinda.
lerni	lerninda	
vidi	vidinda	
danki	nedankinde!	

M14 Vaja

Tвори smiselne stavke. Zapiši jih.

Ĉu Kie Kiam Kiel	la nova filmo Esperanto tiu ĉi libro via kafo la kanto matematiko la letero de Marko la parolo de Ana la manĝo en restoracio la aŭto de via amiko	estas povas esti	vidinda leginda lerninda havinda aĉetinda kuirinda trinkinda manĝinda aŭskultinda kantinda	?
---------------------------	--	---------------------	---	---

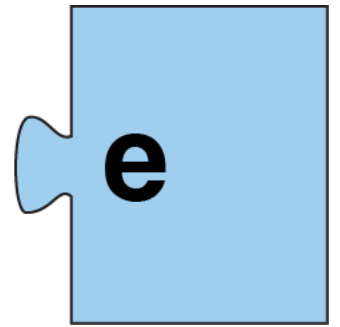
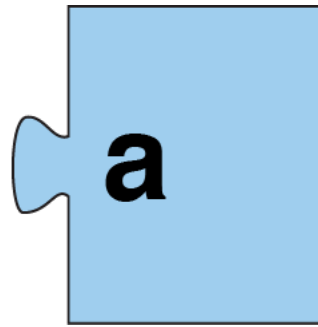
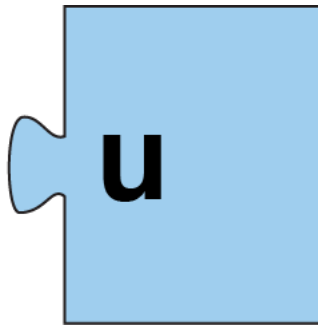
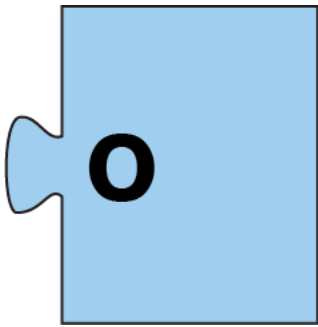
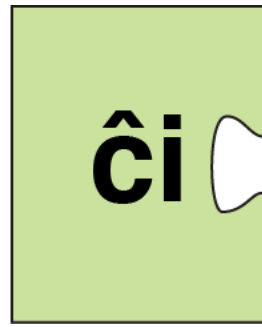
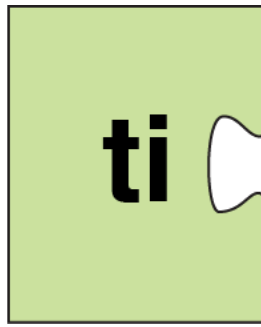
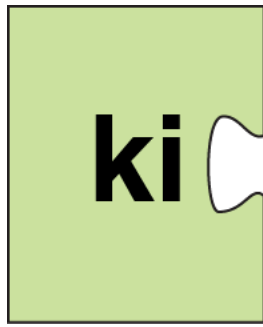
M15 Vaja prevajanja

Prevedi v esperanto.

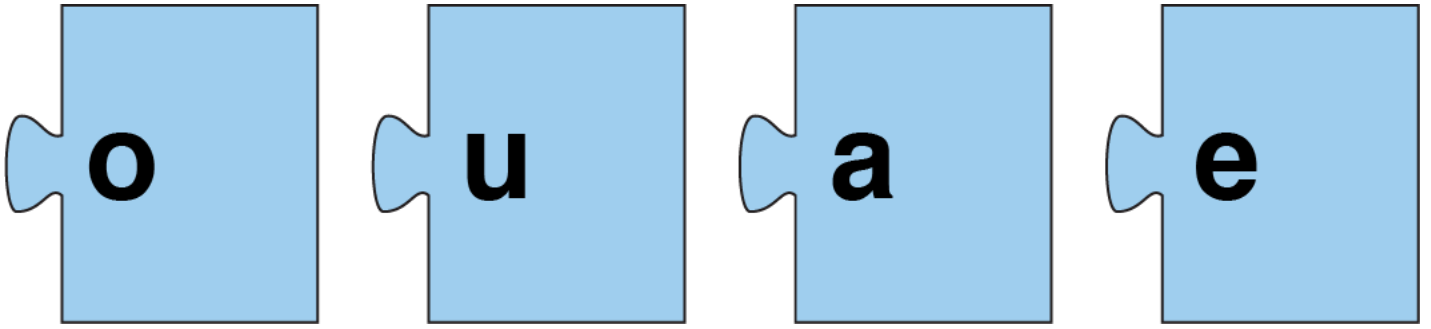
Mama me je vprašala, kje imam vse učbenike. Rekel sem, da so nekje v moji sobi. Iščem učbenik esperanta. Kam sem dal učbenik matematike? Kako se bom danes učil?

- A** Ĉu vi ŝatas vojaĝi?
- B** Jes, mi multe ŝatas vojaĝi. En ĉi tiu jaro mi volas veturi en Slovakion.
- A** Kiel vi volas veturi?
- B** Per mia aŭto.
- A** Ĉu vi veturos longe de Zagrebo al Slovakio?
- B** Certe, eble kvin horojn.
- A** Kiun urbon vi volas vidi?
- B** Mi volas vidi Bratislavon. Kaj certe ankaŭ Partizánske.
- A** Ho! Ĉu Partizánske estas vidinda?
- B** Kompreneble, ĝi estas bela malgranda urbo. Loĝas tie multaj homoj, kiuj parolas Esperanton.
- A** Mi bedaŭras ke mi ne povas iri kun vi.
- B** Mi aĉetos ion belan por vi.
- A** Dankon! Ĉu vi havas multajn dolarojn?
- B** En Slovakio mi devas havi ne dolarojn, sed eŭrojn.

Ugotovi, kateri delci so primerni v naslednjih stavkih.

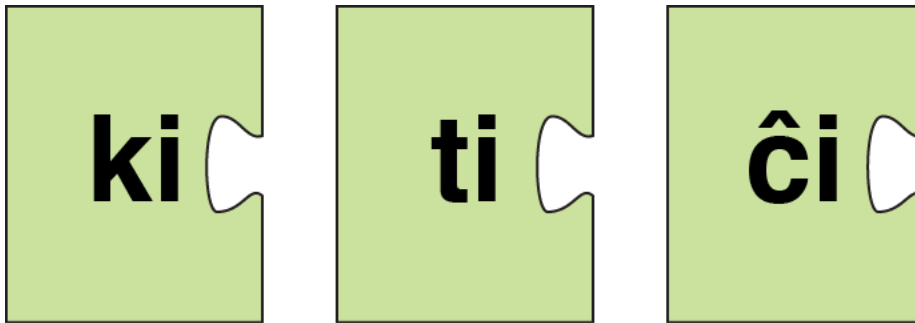
Diru, ki _____ sidas en la kafejo? – Marko kun Ana.

Ki _____ sinjoro staras sur la strato? – Maljuna.

Mi ne volas sidi ti _____. Mi serĉos alian lokon.

Mi ŝatas manĝi vere ĉi _____ n.

Ĉi _____ j lernantoj sidas kaj skribas.

_____ u foto ne plaĉas al Ivo, ĉar ĝi estas malnova.

Marko ne scias, _____ e estas liaj lernolibroj.

En la laborejo _____ uj sidas kaj laboras, nur mi trinkas kafon.

La kafo por mi devas esti tre varma. Mi ŝatas trinki _____ an kafon.

La patrino koleras: “ _____ e estas viaj paperoj! En via ĉambro, en kuirejo, sur la tablo...”

M19 Domača naloga

Tvori podoben stavek. Odebeljeno besedo nadomesti z drugo besedo.

zglede:

Multaj homoj en Slovakio parolas la **slovakano** lingvon.

...la Esperantan lingvon.

...la germanan lingvon.

Mi bedaŭras, ke vi forgesis la **libron** hejme.

Sur tiu strato staras **hotelo**.

Kiuj lernantoj **sidas** en la lernejo?

Mi **volas** vojaĝi ien, kie estas belaj urboj.

Mi ne scias, ke Julia **skribis** al mi leteron.

Tvori stavke na računalniku. Vsak dan tvori 5 stavkov, če so pravilni, jih prevedi in zapiši.

▼ Blok 22 (seje 43-44)

Učni cilji

- učiti se novih tabelnih besed, ki se končujejo z **-AM** in začinjajo na **I-** in **NENI-**
- ponoviti že naučene predpone in pripone
- ponoviti glagole iz prejšnjih lekcij in jih uporabiti v stavkih

Potrebna učila

- računalnik za predvajanje zvoka

Priprava

- Zvok 6
- Kopije od **M20**
- Vaja **M21**
- Vaja **M22**
- Kopije od **M23**

Učni načrt

5 min

Nejezikovna igra za oddih

20 min

Razdelite **M20**. Igraj Zvok **6** z računalnikom. Prosite učence, da pozorno poslušajo in dopolnijo manjkajoče besede.

Učenci naj v dvojicah preberejo dialog in ga skušajo prevesti. En od parov naj potem besedilo na glas prebere in ga po vrsticah prevede. Če je potrebno, pomagajte s prevodom. Nato naj ta par še enkrat zaigra dialog, tokrat brez prevajanja. Če ostane dovolj časa, pozovite še druge pare, da zaigrajo dialog.

Pojasnite pomen novih tabelnih besed: **neniam**, **kiam**, **tiam**. Dodajte tudi besede, ki se začenjajo na **I-**. Te besede so se pojavile v prejšnjih lekcijah: **io**, **ie**, **iu**, itd. Lahko uporabite sestavljanke z **-AM**, **I-** in **NENI-** za ponazoritev uporabe.

10 min

Odmor

10 min

Razdelite **M21**. Razdelite učence v skupine po tri ali štiri. Prosite jih, da povežejo izraze s tabelnimi besedami.

Če želite, lahko pripravite majhno tekmo in prosite skupine, da izvršijo nalogo, kolikor je mogoče hitro. Najhitrejša skupina zmaga dirko.

10 min

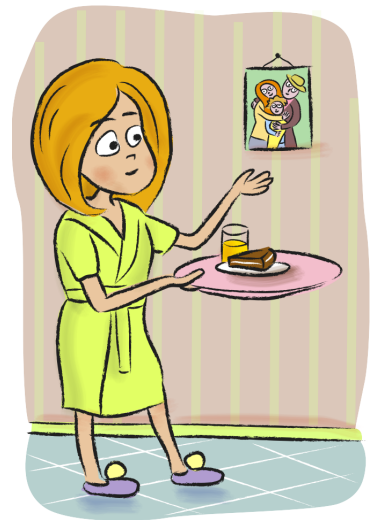
Razdelite **M22**. Če je potrebno, na kratko spomnite učence na uporabo predpon in pripon **-IND-**, **MAL-**, **-EJ-**, **RE-**, **-EBL-**. Potem prosite učence, da zapolnijo vrzeli z manjkajočimi predponami in priponami. Skupaj preberite in komentirajte odgovore.

5 min

Nejezikovna igra za oddih

Razdelite domačo nalogo

- Ana** Saluton, Maja!
- Maja** Saluton, Ana! Mi _____ ke vi venis. Bonvolu eniri!
- Ana** Dankon! Mi _____ neniam vidis ĉi tiun urbon. Vi havas tre belan domon.
- Maja** Ĉi tie estas mia ĉambro. Ĉu mi povas porti por vi sukron?
- Ana** Jes, multan _____. Dum la vojo mi ne trinkis.
- Maja** Mi portis ankaŭ kukon. Ĝi estas ankoraŭ _____, mi faris ĝin antaŭ unu horo.
- Ana** La kuko estas tre bona!
- Maja** Mi ĝojas. Mi skribos por vi sur paperon, kiel oni faras ĝin.
- Ana** _____ estas sur la foto, kiu pendas _____ sur la muro?
- Maja** Tio estas foto de mi, miaj _____ kaj miaj gepatroj.
- Ana** Kiam oni faris tiun ĉi foton?
- Maja** Antaŭ tri jaroj. Tiam mia _____ frato iris la unuan fojon en lernejon.

M22 Vaja

Zapolni vrzeli z ustreznim elementom: **-ind-**, **mal-**, **-ej-**, **re-**, **-ebl-**. Vsak element lahko uporabiš dvakrat.

Mi volas jam esti hejme. Ne plačas al mi en malsanul_____o.

Ĉu estas io en la boteloj en kuirejo? – Ne, ĉiuj estas_____plenaj.

En sport_____o estas malvarme.

Kiel okazis al vi la akcidento? – La biciklisto ne estis en nokto bone vid_____a.

Marko parolis, ke Vieno estas vizit_____a urbo.

Peter donis manĝon al _____riĉulo, kiu sidis sur la strato.

Mi ne komprenas la hejmtaskon. Mi devas _____legi ĝin.

Ĉu vi povas helpi al mi? – Kompren_____e!

Ivo aĉetis por sia fratino tre leg_____an libron.

Mi malĝojas, ke vi devas jam iri hejmen. Kiam ni _____vidos unu la alian?

M23 Domača naloga

Zapolni prazna mesta z ustreznim glagolom: **falís, okazís, kanti, redoni, forgesi, devas, dormas, bedaŭras, aŭskulti, rigardas** Vsak glagol lahko uporabiš le enkrat. Prevedi stavke v slovenščino.

Vi faris nur unu taskon. Sed vi _____ fari du taskojn.

Mi _____, sed ni ne estas hejme. Ni ĉiuj estas en laborejo.

Kien _____ la libro? – Malantaŭ la skribotablon.

Ĉu mi povas _____ kun vi iun belan kanton?

Ana _____ ĉiam nur amfilmojn.

Tio _____ hodiaŭ en lernejo.

Kiam vi povas _____ al mi la libron?

Mi vere ne scias, kian muzikon _____ Petro.

Je tiu nokta horo mi jam _____.

Kiel vi povis _____ mian nomon?

Tvori stavke na računalniku. Vsak dan tvori 5 stavkov, če so pravilni, jih prevedi in zapiši.

▼ Blok 23 (seje 45-46)

Učni cilji

- ponoviti števila z učenjem, kako povedati čas po uri
- spoznati nove tabelne besede, ki se končujejo z **EL-**, **-AL** in **-OM**

Potrebna učila

- računalnik za predvajanje zvoka

Priprava

- Zvoki **7, 8, 9**
- Kopije od **M24**
- Vaja **M25**
- Vaja **M26**
- Vaja **M27**
- Kopije od **M28**
- Kopije od **M29**

Nove besede

dum = dokler

tempo = čas

tion = tisto kar

vivi = živeti

sed = ampak

kiel = kakor

tiun = tisti ki

kial = zakaj

ĉar = ker

kiom = koliko

edzo = soprog

kie = kje

sendi = poslati

Učni načrt

15 min Razdelite besedilo **M24** in poslušajte zvok **7**.

Preberite in prevedite ga skupaj. Prosite učence, da prečitajo po 2 stavka in ju ponovno prevedejo. Ko dosežejo konec besedila, ponovno začnejo, a tokrat brez prevoda. Učitelj pomaga le s pravilno izgovarjavo in, če je potrebno, s prevodom.

5 min Razdelite **M25**. Prosite učence, da čitajo stavke in jih povežejo z ustreznimi časi na uri.

5 min Nejezikovna igra za oddih

10 min Pojasnite pomen in uporabo tabelnih besed, ki se končujejo z **-EL**, **-AL** in **-OM**. Lahko ustvarite svojo lastno sestavljanke (kot v **M19**) za ponazoritev uporabe teh končnic.

10 min Odmor

10 min Razdelite **M26**. Razdelite učence v skupine po tri ali štiri. Prosite jih, da povežejo izraze s tabelnimi besedami.

Če želite, lahko pripravite majhno tekmo in prosite skupine, da izvršijo nalogo, kolikor je mogoče hitro. Najhitrejša skupina zmagaja dirko.

10 min Razdelite **M27**. Prosite učence, da zapolnijo vrzeli s primernimi tabelnimi besedami.

5 min Nejezikovna igra za oddih

10 min Razdelite dialog **M28**.

Učenci naj v dvojicah preberejo dialog in ga skušajo prevesti. En od parov naj potem besedilo na glas prebere in ga po vrsticah prevede. Če je potrebno, pomagajte s prevodom. Nato naj ta par še enkrat zaigra dialog, tokrat brez prevajanja. Če ostane dovolj časa, pozovite še druge pare, da zaigrajo dialog.

Razdelite domačo nalogo

Nova aŭto (3-a parto)

Dum li tion diris, li denove rigardis la belan sinjorinon. Sed la vendisto diris:

– Estos pli bone, ke vi ne rigardu tiun ĉi sinjorinon. Ankaŭ ŝi estas tre multekosta. Mi scias, ĉar mi estas ŝia edzo.

M25 Vaja

Koliko je ura? Preberi povedi in jih poveži s pravim časom.

Estas la kvina horo.

Estas la dektria horo kaj dudek minutoj.

Estas dek minutoj antaŭ la sesa horo.

Estas kvin minutoj post la kvara horo.

M27 Vaja

Dopolni besede z eno od teh besed: **kiel, kial, kiom**.

Saluton! Longe mi ne vidis vin. _____ vi fartas? – Bone, dankon.

Julia, _____ vi ne volas iri kun mi en kinejon? – Ĉar mi devas multe lerni.

Sinjoro vendisto, _____ kostas tiu ĉi biciklo? – Ĝi kostas 200 eŭrojn.

_____ vi volas, ke mi fermu la fenestron? – Ĉar estas malvarme en la ĉambro.

Ĉu ni povas unu horon trankvile sidi kaj trinki sukron? – Mi ne scias, _____ da tempo ni havas.

Ĉu vi vojaĝos per aŭto? – Ne, mi volas vojaĝi tiel, _____ vi: per biciklo.

Mi ne komprenas, _____ vi estas kolera. – Mi estas kolera, ĉar vi legis miajn leterojn.

Diru, _____ estas naŭ plus ok? – Dek sep.

_____ vi fariĝis ruĝa? – Mi forgesis mian monon hejme.

_____ oni kuiras tiun ĉi manĝon? – Tre facile. Mi skribos tion al vi sur papero.

- Marta** Saluton, Lucia! Kiel vi fartas?
- Lucia** Saluton, Marta! Mi fartas tre bone, dankon. Kaj vi?
- Marta** Ankaŭ mi bone.
- Lucia** Dum longa tempo mi ne vidis vin. Kie vi nun vivas?
- Marta** Mi ne plu vivas en Ĉeĥio. Jam unu monaton mi vivas kaj laboras en Slovakio.
- Lucia** Ho, interese! Kiel plaĉas al vi via nova laboro?
- Marta** Mi ŝatas ĝin. Ĝi estas pli bona kaj pli interesa ol la malnova laboro.
- Lucia** Tio estas bona. Mia edzo koleras pri mia laboro.
- Marta** Kial?
- Lucia** Ĉar mi devas en ĉiu tago labori tre longe.
- Marta** Kien vi iras?
- Lucia** Mi iras sendi leteron kaj poste trinki kafon. Ĉu vi volas iri kun mi?
- Marta** Kompreneble.
- Lucia** Bone! Ni devas paroli kune pri multaj aferoj, kiuj okazis.

M29 Domača naloga

Poveži vprašanja z odgovori. Prevedi.

Kiom da boteloj staras sur la tablo?	En Zagrebo.
Kie vivis edzino de la vendisto?	Ĉar mi ne konas la respondon.
Kiel Petro volas veturi?	Unu aŭto veturis tre rapide.
Kiel okazis la granda akcidento sur la strato?	Tre multaj.
Kial vi nenion diras?	Per biciklo.

▼ Blok 24 (seje 47-48)

Učni cilji

- ponoviti tabelo s tabelnimi besedami
- razumeti, da lahko nekatere tabelne besede dobijo tožilniško končnico **-N**

Potrebna učila

- računalnik za predvajanje zvoka, rdeči in zeleni kartoni

Priprava

- Zvok **10**
- Vaja **M30**
- Kopije od **M31**
- Kopije od **M32**
- Vaja **M33**
- Barvni kartoni z besedami **M34**
- Kopije od **M35**
- Kopije od **M36**

Učni načrt

10 min Razdelite **M30**. Prosite učence, da poiščejo manjkajočo besedo. Lahko izbirajo med tremi možnostmi.

5 min Nejezikovna igra za oddih

20 min Razdelite **M31**. Igraj Zvok **10** z računalnikom Prosite učence, da pozorno poslušajo in dopolnijo manjkajoče besede.

Učenci naj v dvojicah preberejo dialog in ga skušajo prevesti. En od parov naj potem besedilo na glas prebere in ga po vrsticah prevede. Če je potrebno, pomagajte s prevodom. Nato naj ta par še enkrat zaigra dialog, tokrat brez prevajanja. Če ostane dovolj časa, pozovite še druge pare, da zaigrajo dialog.

Preverite, ali učenci razumejo pomen besedila. Če nekateri ne razumejo vseh tabelnih besed, lahko pojasnite njihove pomen s sestavljanke.

10 min Odmor

10 min Razdelite **M33**. Prosite učence, naj delajo stavke o besedah v mastnem tisku. Poskrbite, da se bodo učenci zavedali pomembnosti tožilniške končnice **-N**.

Če je čas, lahko oblikujejo pare in sprašujejo drug drugega in odgovarjajo na vprašanja.

10 min Razdelite **M34**. Razdelite učence v nekaj skupin. Pojasnite pravila vaje in poskrbite, da se učenci zavedajo, da lahko tabelne besede včasih dobijo tožilniško končnico **-N**. Dajte vsaki skupini šop rdečih in zelenih kartonov. En učenec iz vsake skupine vzame po en karton iz vsakega šopa kartonov. Potem vsak učenec v skupini napiše svoj stavek, ki vsebuje tabelno besedico in glagol. Potem naslednji učenec vzame po en karton iz vsakega šopa ter vsi napišejo svoje stavke. Tako nadaljujte, dokler nimajo vsi učenci možnost vzeti kartona. Če je dovolj časa, lahko preberete in primerjate nekatere stavke.

Rdeče kartice (tabelne besede oziroma korelativi): **kio, kiu, nenion, nenu, neniam, ĉiu, ĉio, ĉiam, tion, iu, iam**

Zelene besede (glagoli): **havas, skribas, legas, forgesas, vidas, montras, demandas, estas, staras**

5 min Nejezikovna igra za oddih

15 min Ponovite izraze za pozdrav in predstavitev. Razdelite učence v pare in jih prosite, da napišejo lastni dvogovor o spoznavanju z nekom. Lahko uporabijo različne pozdravne izraze, vprašajo po imenu, starosti in državi druge osebe ali karkoli drugega, o čemer razmišljajo. Lahko tudi napišete vzorčne stavke na tablo kot zamisel.

Zgledi:

Kio estas via nomo?

Kiel vi fartas?

Kiom da jaroj vi havas?

De kie vi estas?

Kie vi vivas?

5 min Razdelite **M35**. Skupaj prevedite pesem in jo nekajkrat zapojte.

Razdelite domačo nalogo

M30 Vaja

Izberi pravilno besedo.

Sinjoro Rapid demandis la vendiston, _____ (kiel, kiom, kia) kostas la bela ruĝa aŭto.

Mi volas paroli Esperanton _____ (iu, neniam, tiel) bone kiel vi.

Mi koleras, ĉar vi _____ (tio, iel, neniam) fermas la pordon de nia ĉambro.

Ivo ŝatas aŭskulti _____ (tian, ion, iam) muzikon kiel mi.

Post kvar monatoj _____ (ĉiam, ĉiuj, tiam) revenis hejmen.

_____ (Kiu, Kiel, Kial) estas la simpatia sinjorino tie malantaŭe?

Mi ne komprenas, _____ (kial, ĉial, nenial) neniu venis.

Vi havas tre belan voĉon. Bonvolu kanti _____ (ion, ĉien, io).

Peter ankoraŭ _____ (tie, kiam, neniam) veturis al Parizo.

Malgrandaj infanoj volas manĝi _____ (tiu, ĉion, tial) en ĉambro.

- A** Ho, mi ne havas _____ de matematiko.
- B** Pardonu, kion vi diris? Mi ne aŭdis vin.
- A** Mi diris, ke mi forgesis mian lernolibron.
- B** Kiun lernolibron? Ĉu _____?
- A** Ne ĉiujn. Nur tiun, en kiu estas matematikaj taskoj.
- B** Kaj _____ ĝi estas?
- A** Mi ne scias. Eble hejme, ie en mia ĉambro.
- B** Ĉu vi serĉis ĉie?
- A** Kompreneble, sed la libro estas _____.
- B** _____ estas mia lernolibro. Vi povas labori kun ĝi.
- A** Multan dankon!
- B** Ho, ankaŭ mi _____ ion.
- A** Kion?
- B** Lernolibron de Esperanto. Kiel mi legos la novan tekston sen ĝi?
- A** Tiun lernolibron mi havas. Vi povas legi la tekston el ĝi.
- B** Dankon! _____ bone, ke ni sidas kune!

- A** Ho, mi ne havas **lernolibron** de matematiko.
B Pardonu, kion vi diris? Mi ne aŭdis vin.
A Mi diris, ke mi forgesis mian lernolibron.
B Kiun lernolibron? Ĉu **ĉiujn**?
A Ne ĉiujn. Nur tiun, en kiu estas matematikaj taskoj.
B Kaj **kie** ĝi estas?
A Mi ne scias. Eble hejme, ie en mia ĉambro.
B Ĉu vi serĉis ĉie?
A Kompreneble, sed la libro estas **nenie**.
B **Ĉi tie** estas mia lernolibro. Vi povas labori kun ĝi.
A Multan dankon!
B Ho, ankaŭ mi **forĝesis** ion.
A Kion?
B Lernolibron de Esperanto. Kiel mi legos la novan tekston sen ĝi?
A Tiun lernolibron mi havas. Vi povas legi la tekston el ĝi.
B Dankon! **Kiel** bone, ke ni sidas kune!

M33 Vaja

Postavljaj vprašanja o odebeljeni besedi. Bodi pozoren na tožilniško končnico **-N**.

La lasta tago de la jaro estis tre malvarma .	→	Kia estis la lasta tago de la jaro?
La geedzoj iris en la restoracion .	→	Kien iris la geedzoj?
Petro trinkis tre bonan kafon en restoracio.	→	
Kelnero rapide alportis al Julia varman kafon.	→	
Ivo veturis en Slovakion per aŭto .	→	
Sur tiu ĉi strato staras la plej multekosta hotelo.	→	
La instruistino donis al lernantoj malfacilan taskon .	→	
La libro, kiun vi volas aĉeti, kostas 15 eŭrojn .	→	
Julia lernas novajn lingvojn rapide.	→	
Je la tria horo mi ludas kun mia malgranda frato.	→	
Julia estas en malsanulejo, ĉar ŝi falis .	→	
Tra la pordo venas miaj geamikoj.	→	

kio

kiu

nenion

neniu

neniam

ĉiuj

ĉio

ĉiam

tion

iu

iam

havas

skribas

legas

forgesas

vidas

montras

demandas

estas

staras

Jomo: Ĉu vi volas min?

Ho, kion vi faras? demandas nun Marko.

Mi legas la libron, mi lernas la lingvon.

Ĉu kun mi vi venos al kafo amika?

Vi trinkos la kafon, parolos kun mi.

Mi dankas, ho Marko, mi ŝatas la kafon,
se ĝi estas bona, se ĝi estas varma.

Mi tre ŝatas sidi kun vi en la ĉambro,
sed nun mi ne povas, mi diras al vi.

Melodija: esperantofre.com

M36 Domaĉa naloga

Dopolni stavke.

Ki _____ el tiuj du libroj estas pli facila?

Ti _____ filmon mi rigardis jam antaŭ kvar jaroj. Ĝi ne estas bona.

Ki _____ estas la letero, kiun Ana skribis al mi? Mi serĉas ĝin jam du horojn.

Ne ĉio, ki _____ oni diras, estas vero.

Ĉu vi ne vidis, ke la sinjorino falis? Kial vi nen _____ faris?

Ki _____ kantojn vi ŝatas aŭskulti? – Novajn.

Ki _____ ni revidos unu la alian? – Post unu monato.

Oni diras, ke en urbocentro oni malfermos plian vendejon. Ĉu t _____ estas vero?

Neni _____ vi havas tempon por iri kun mi en kinejon!

Ĉu vi ne koleras, ke vi nun devas vivi en alia urbo? – Ne. T _____ estas la vivo.